

МЕХАНИЗЪМ ЗА ОБРАТНО НАЧИСЛЯВАНЕ НА ДДС ПРИ ДОСТАВКИ НА ЗЪРНЕНИ И ТЕХНИЧЕСКИ КУЛТУРИ

Механизмът за обратно начисляване е изключение от общия ред за облагане с данък върху добавената стойност.

С измененията на Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС) механизмът се прилага от 01.01.2014 г. и за доставки на нова категория стоки - зърнени и технически култури, посочени в част II на Приложение № 2 от ЗДДС, когато получателят по доставката е регистрирано по ЗДДС лице, независимо дали доставчикът е зърнопроизводител или търговец.

Механизмът за обратно начисляване не се прилага, когато за доставка на зърнени и технически култури са налице условията за вътреобщностна доставка (ВОД), вътребщностно придобиване (ВОП), тристранни операции, внос и износ.

Механизмът по отношение на зърнени и технически култури ще се прилага до края на 2018 година.

Лице, платец на ДДС при доставки на зърнени и технически култури

При този режим ДДС се начислява не от доставчика на стоката - зърнени и технически култури, а от получателя, когато е регистрирано по ЗДДС лице, независимо дали доставчикът е данъчно задължено или данъчно незадължено лице.

Когато получателят по горепосочените доставки не е регистрирано по ЗДДС лице данъкът е изискуем от доставчика – регистрирано по ЗДДС лице.

Данъчно събитие и изискуемост на данъка

Данъчното събитие на доставките на зърнени и технически култури, възниква съгласно общите правила на ЗДДС.

Данъкът за тези доставки става изискуем:

- на датата на възникване на данъчното събитие като възниква задължение за регистрираното лице да го начисли;

- когато, преди да е възникнало данъчно събитие, се извърши цялостно или частично авансово плащане по доставка - при получаване на плащането (за размера на плащането). В тези случаи се приема, че данъкът е включен в размера на извършеното плащане.

Документиране и отчитане

- при доставчика:

Когато доставчикът е данъчно задължено лице (независимо дали регистрирано или нерегистрирано по ЗДДС) и получател по доставката е данъчно задължено лице, регистрирано по ЗДДС, доставчикът документира доставката на зърнени и технически култури като издава фактурата, в която като основание за неначисляване на данък трябва да бъде вписан следния текст: “обратно начисляване чл. 163а, ал. 2 от ЗДДС”.

Издадената фактура се отразява в дневника за продажби в колони от 1 до 9 и колона 11, като не попълва колони 10 и 12 за данъчния период, през който са издадени.

Когато доставчикът е данъчно задължено лице, регистрирано по ЗДДС и получател по доставката е данъчно задължено или данъчно незадължено лице, което не е регистрирано по ЗДДС лице, доставчикът документира доставката на зърнени и технически култури като издава фактурата, в която начислява данъка върху добавената стойност.

Издадената фактура се отразява в дневника за продажби в колони от 1 до 12 за данъчния период, през който са издадени.

- при получателя:

Когато доставчикът е данъчно задължено лице (например: едноличен търговец, търговско дружество, земеделски производител и т.н.) данъкът се начислява от получателя по доставката, регистрирано по ЗДДС лице с протокол по чл. 117, ал. 2 от ЗДДС за всяка доставка по отделно. Протоколът се издава в 15-дневен срок от датата, на която данъкът за доставката е станал изискуем. Това означава, че протоколът по чл. 117, ал. 2 от ЗДДС трябва да се издаде в 15-дневен срок от датата на възникване на данъчното събитие за доставката, а в случаите на авансово плащане - в 15-дневен срок от плащането.

Протоколът трябва да съдържа следните реквизити:

- номер и дата;
- името и идентификационния номер по ЗДДС на получателя по доставката;
- количеството и вида на стоката;
- датата на възникване на данъчното събитие по доставката;
- данъчната основа;
- ставката на данъка;
- основанието за начисляване на данъка от получателя по доставката;
- размерът на данъка;
- идентификационен номер на доставчика за целите на ДДС, под който номер е осъществена доставката, когато доставчикът е регистриран за целите на ДДС в друга държава членка, и номер и дата на фактурата - когато такава е издадена до датата на издаване на протокола;
- идентификационен номер по чл. 84 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс на доставчика на зърнени и технически култури и номер и дата на фактурата.

Когато доставчикът е физическо лице, което не е данъчно-задължено лице (различно от едноличен търговец) съгласно чл. 163б, ал. 1, т. 2 от ЗДДС данъкът се начислява от получателя чрез издаване на общ протокол за всички доставки, за които данъкът е станал изискуем през съответния данъчен период. Този протокол се издава на последния ден на съответния данъчен период и се отразява в дневника за продажбите в този данъчен период.

Протоколът трябва да съдържа следните реквизити:

- номер и дата;
- наименование и идентификационен номер по ЗДДС на лицето, което го издава;

- данъчен период;
- описание на стоките – зърнени и технически култури;
- обща сума на покупните цени на зърнените и технически култури за данъчния период;
- начислен данък за периода;
- наименование и идентификационен номер по чл. 84 от ДОПК на доставчика на зърнени и технически култури.

Издаденият протокол, с който получателят сам е начислил данъка се отразява в дневника за продажбите за данъчния период, през който е издаден като попълва данните от издадените протоколи:

- данъчната основа в колони 9 и 14, съответно данъка в колони 10 и 15 на дневник за продажбите.
- данъчната основа (в зависимост от правото на данъчен кредит) в колони 9, 10 или 12 и начисления данък в колони 11 и 13 на дневника за покупките.

Получената фактура за доставка на зърнени и технически култури се отразява в колони от 1 до 8а в дневника за покупки.

Доставките на зърнени и технически култури се посочват в колона 8а “Доставка по чл. 163а от ЗДДС” на дневника за продажби и дневника за покупки с код “02”.

Право на данъчен кредит

Доставките по глава деветнадесета “а” от ЗДДС (доставките на зърнени и технически култури) са облагаеми по смисъла на ЗДДС, поради което получателят има право на приспадане на данъчен кредит за начисления от самия него данък, в случай, че не са налице ограниченията по чл. 70 от същия закон.

Правото на приспадане на данъчен кредит се упражнява чрез отразяване на протокола, с който е начислен данъка и в дневника за покупките в месеца, през който правото е възникнало или през някой от следващите дванадесет данъчни периода.

Следва да се има предвид, че за да се упражни право на приспадане на данъчен кредит, освен протокол получателят трябва да притежава и фактура, издадена от доставчика, в която е посочено съответното основание за неначисляване на данъка.

Когато доставчици са физически лица (различни от еднолични търговци), нерегистрирани по ЗДДС същите нямат задължение за издаване на фактура по ЗДДС. Ето защо в тези случаи правото на приспадане на данъчен кредит се упражнява от получателя единствено въз основа на протокол, без да е необходимо наличието на фактура.

Ускорено възстановяване на ДДС

Резултат за данъчен период - данък за възстановяване се възстановява в 30-дневен срок от подаване на справка-декларацията, когато:

- лицето е извършило за последните 12 месеца преди текущия месец облагаеми доставки с нулева ставка на обща стойност повече от 30 на сто от общата стойност на всички извършени от него облагаеми доставки, включително доставките с нулева ставка и на приравнените на доставки с нулева ставка доставки на услуги;

- лицето - земеделски производител, е извършило за последните 12 месеца преди текущия месец облагаеми доставки със ставка 20 на сто на произведените от него зърнени и технически култури, на обща стойност повече от 50 на сто от общата стойност на всички извършени от него облагаеми доставки.